

Välkomna till SKAL-möte 8 mars 2024

Tillsammans gör vi skillnad

Tänk på säkerheten

Var och en ansvarar för den information denne delar under mötet
Tänk efter innan du eventuellt delar information om vad som
sagts på mötet

Agenda

Nato

Hur påverkas svenska företag av krisen i Röda havet?

Upphandling av dricksvattenberedskap

Lägesbild – Jordbruksverket

Lägesbild – Livsmedelsverket

Lägesbild energi

Övriga frågor

Nästa möte

Nato

[Natomedlemskapet och livsmedels- och dricksvattenområdet \(livsmedelsverket.se\)](https://www.livsmedelsverket.se/natomedlemskapet-och-livsmedels-och-dricksvattenområdet)

Kontaktperson: Rickard Bjerselius
rickard.bjerselius@slv.se

Hur påverkas svenska företag av krisen i Röda havet?

Christopher Wingård, ämnesråd
Kommerskollegium

Länk till rapporten: [Attacker i Röda havet riskerar ge högre priser | Kommerskollegium](#)

Lästips: [JRC Publications Repository - Cumulative economic impact of upcoming trade agreements on EU agriculture \(europa.eu\)](#) ny rapport från EU-kommissionen där de analyserar frihandelsavtalens ekonomiska inverkan på EUs jordbrukssektor.

An aerial photograph of a large container ship sailing on the Red Sea. The ship is heavily loaded with colorful shipping containers in shades of red, blue, and yellow. A green tugboat is positioned alongside the ship, likely assisting with its movement. The water is a deep, dark red color, and the ship's wake is visible in the white foam. The overall scene conveys a sense of maritime activity and global trade.

**Krisen i röda
havet –
effekter på
svensk handel**

Bakgrund – beställning och metod

- Uppdrag på kort varsel från handelsministern. ”Konsekvenser för svensk handel av fartygsattackerna”
- Presenterades 24 januari och sedan ett branschmöte mellan ministern och stora svenska företag
- Statistisk analys – handelspolitisk analys – samtal viktiga aktörer
 - [Drewry - Service Expertise - World Container Index - 07 Mar](#)
 - [eventc1000000 | PortWatch \(imf.org\)](#)
- Rapporten finns här: [Attacker i Röda havet riskerar ge högre priser | Kommerskollegium](#)

Sveriges handeln genom röda havet

Under 2022 kom 61 procent av värdet för Sveriges totala varuimport från tredjeland sjövägen.

Andel av Sveriges varuimport med fartyg från ÖMA 2022: 71 %

Andel av EU:s varuimport med fartyg från ÖMA 2022: 59 %

Importen: Elektrisk utrustning, kraftalstrande maskiner, fordon förutom järnvägsfordon samt kläder.

Olja och gas inte en vara som importeras i stor utsträckning via suezkanalen (5-7 % endast). Det som kommer går dock uteslutande med fartyg

Andel av Sveriges varuexport med fartyg till ÖMA 2022: 64 %

Andel av EU:s varuexport med fartyg till ÖMA 2022: 42 %

Exporten: inte lika beroende av sjöfrakt som importen generellt. Kraftalstrande maskiner, fordon förutom järnvägsfordon, farmaceutiska produkter, elektrisk utrustning samt järn och stål viktigaste varorna.

*ÖMA = Östafrika, Mellanöstern och Asien

Livsmedel då? Påverkas inte det?

- Vi kunde inte se några stora volymer på aggregerad nivå i vår statistiska analys
- Möjligt att vissa specifika varor kan påverkas, men inget vi kunde identifiera i statistiken
- Men import av vissa insatsvaror kan ju drabbas?
 - Drivmedel inte en faktor i sammanhanget (diesel tillverkas mestadels i närområdet)
 - Gödningsmedel: allt importerat gödningsmedel från ÖMA-länder med båt, men det är endast 2,9 % av den totala svenska importen av gödningsmedel som kommer därifrån.

Handelseffekter

1. Direkta effekter på pris och leveranstider
2. Indirekta effekter på import (från EU) och export (till följd av störningar insatsvaror)
3. Ett logistikkedja i obalans (förseningar som ger mer förseningar som ger... plus containerbrist)
4. Lågmarginalprodukter där inte alternativa fraktsätt finns extra känsliga (skogsprodukter)
5. Retail/konsumtionsvaror inte lika drabbat i korta perspektivet (varor redan beställda)

Hur agerar företagen?

- En del lärdomar från pandemin
 - Företagen kan exempelvis ha utarbetade procedurer på plats för att hantera kriser av den här typen
- Alternativa fraktvägar där det går – exempelvis tåg/lastbil till en annan hamn
 - Beror på varutyp dock
- Rederierna har lagt på ”contingency surcharge” och varit stundtals svåra att ha att göra med.
 - Men rederierna har också levt med låga fraktpriser under en viss tid

Vad händer härnäst?

- Hur länge pågår krisen? (alla vi talat med räknade med utdragen situation)
- Inte säkert att vi sett alla effekter ännu (en viss lagg i systemet)
- Fler känsliga punkter i logistikkedjorna (panamakanalen och megahamnarna) – behöver vi lära oss att leva med den här typen av störningar?

Slutsatser

- Svenska importen känsligare än exporten
- Svårt att peka på hur enskilda sektorer/branscher drabbas – förutsättningarna väldigt olika
- Kort/medellång sikt troligen inga stora ändringar i handelsmönster – systemet anpassar sig
- Lokal konflikt – globala konsekvenser (priser och volymer i övriga hamnar)

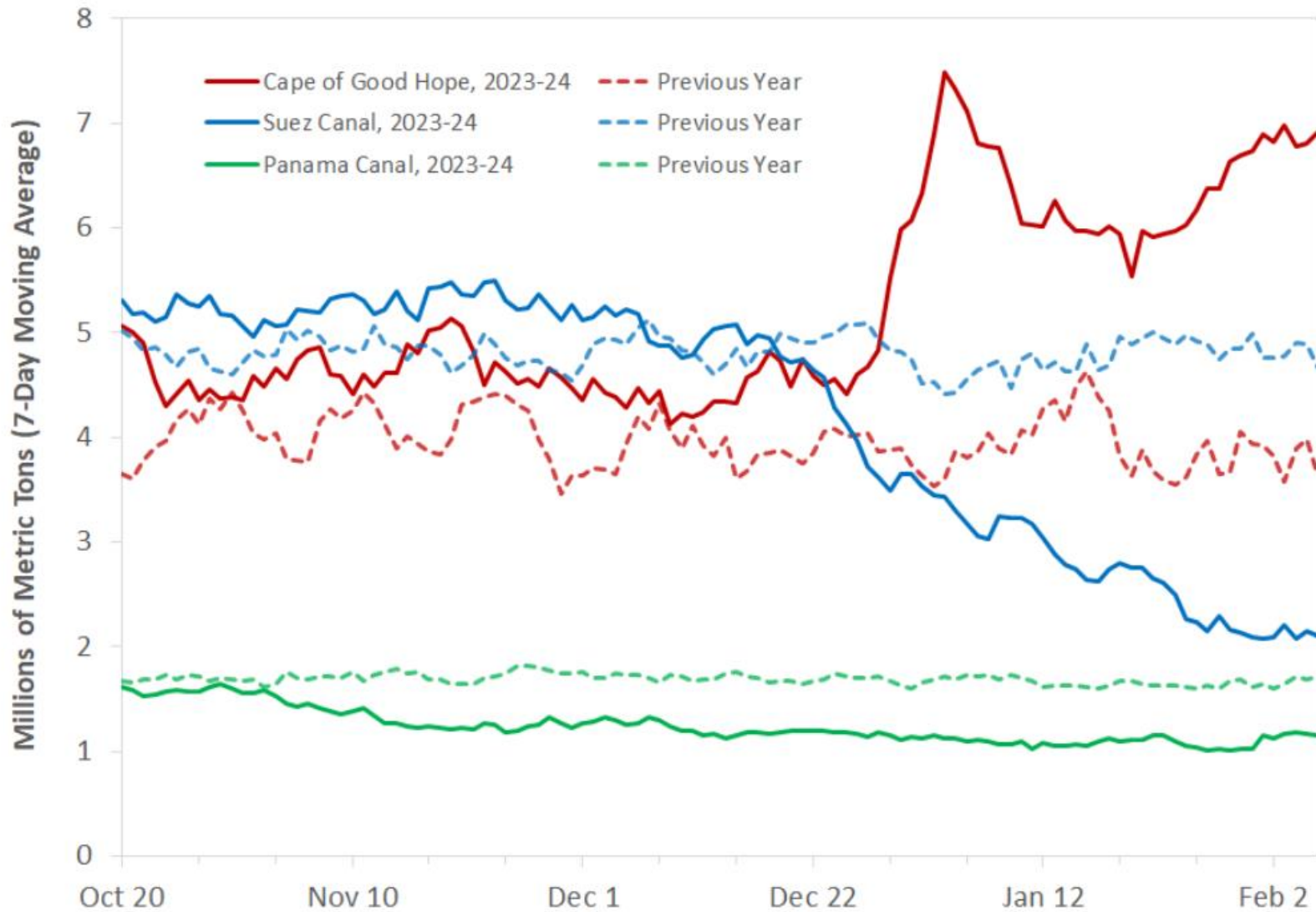
Bonusmaterial

Drewry WCI: Trade Routes from Shanghai (US\$/40ft)

Source: Drewry World Container Index, [Drewry Supply Chain Advisors](#)

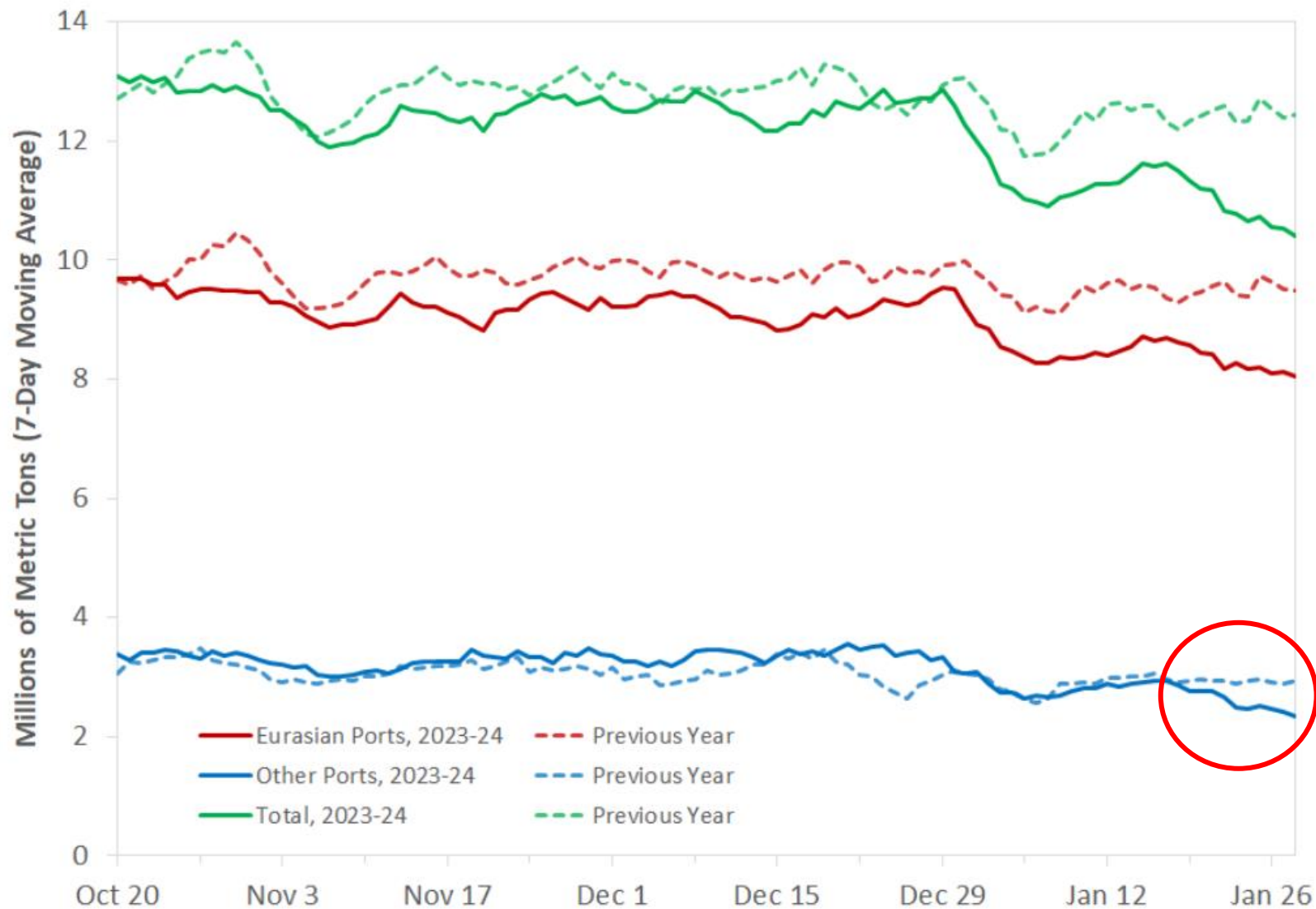
Trade Flows in the Red Sea, around the Cape of Good Hope and through the Panama Canal, October 2023-February 2024

■ FEDERAL RESERVE BANK OF ST. LOUIS

SOURCE: IMFPortWatch's Daily Chokepoint Transit Calls and Trade Volume Estimates.

Global Trade Flows by Port, October 2023-January 2024

■ FEDERAL RESERVE BANK OF ST. LOUIS

SOURCES: IMFPortWatch's Daily Chokepoint Transit Calls and Trade Volume Estimates and Daily Port Activity Data and Trade Estimates.

Tillverkningsberedskap förpackat dricksvatten

SKAL-möte, 2024-03-08

Andreas Hagelin, Enh

Bakgrund

- Omställningar som gjordes under pandemin visade på flera svagheter/svårigheter, bland annat svårbegripliga och begränsande regler
- Företag som ställde om sin produktion i vissa fall hamnat i juridiska processer i efterhand grund av t ex saknade tillstånd

Omställningar under
coronapandemin
Erfarenheter och lärdomar inför framtida kriser
Christoffer Wedebrand, Beatrice Reichel,
Ann-Sofie Stenérus Dover

FOI-R-5247-SE
DECEMBER 2021

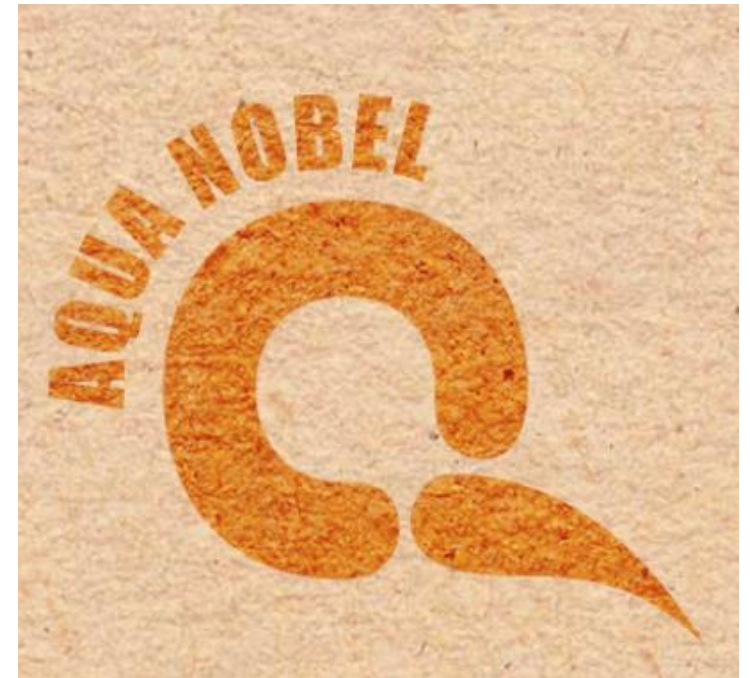
Idé och målsättning

- Utreda åtgärder som ökar förmågan hos svenska företag att ställa om sina produktionsprocesser och på så vis stärka Sveriges totalförsvär genom att:
 - Skapa ett praktiskt exempel på omställning
 - Identifiera ekonomiska, juridiska och administrativa hinder för omställningen
 - Utveckla näringslivsdialogen mellan bransch och beredskapsmyndigheter
 - Test av en ny produkt för förpackat dricksvatten

Samarbetspartners

- Vinnande anbud av Blackthorn tillsammans med Aqua Nobel
- Blackthorn: Verksam inom expeditionär logistik och ledningsstödssystem, ett av tjänstekoncepten är vattenförsörjning
- Aqua Nobel: Befintlig vattenproducent med egen vattenkälla och stark miljöprofil

Krav på slutrapporten

- Resultat av genomförd produktionsomställning
- Förslag på omställningsplan med tillhörande aktiviteter
- Redogörelse för ekonomiska, juridiska och administrativa hinder baserat på erfarenheter från produktionsomställningen

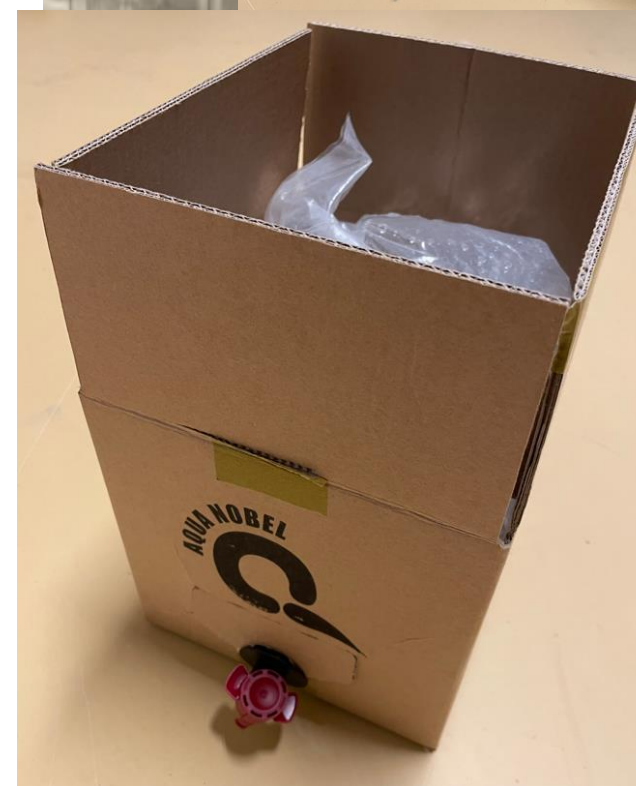
Krav på produkten

- Förpackningen ska:
 - Rymma 4-6 liter dricksvatten
 - Ha en maximal vikt på 6 kg
 - Vara godkänd för förvaring av livsmedel
 - Uppfylla krav för märkning av livsmedel
 - Vara försedd med bärhandtag
 - Vara anpassad för transport på EUR-pall
- Hållbarhetstiden ska uppgå till minst 6 månader

Genomförande

- Produktionsomställning 1:
 - Befintlig 500 ml tetraförpackning i ny 10-pack + bärhandtag
- Produktionsomställning 2:
 - Helt ny 5000 ml bag in box-förpackning med bärhandtag

Slutsatser från studien

- Den begränsade tiden gjorde omställningen någorlunda realistisk
- Även små förändringar i förpackningslösningar är komplexa
- Även små förändringar i produktionsutrustningar är komplexa
- Inga större juridiska eller administrativa hinder men...
- ...nödvändiga tillstånd behöver finnas på plats innan krisen
- Vem betalar för de förberedelser som krävs?

[Pilotstudie Livsmedelsföretags omställning vid höjd beredskap
\(livsmedelsverket.se\)](https://www.livsmedelsverket.se)

Lägesbild Jordbruksverket

Underlag är "Lägesrapport om marknadsläget i jordbrukssektorn
den 29 februari 2024"

1. Fortsatt trend med succesivt fallande priser under inledningen av 2024 på marknaden för jordbruksprodukter.
2. Ukraina har kunnat öka sin export via hamnar i Svarta havet och är inte längre lika beroende av transport via hamnar i EU.
3. Riklig nederbörd i Sverige har lett till översvämningar i delar av landet. Det är ännu för tidigt att bedöma om grödorna tagit skada av att markerna stått under vatten.
4. I mitten av februari 2024 kunde bearbetningen av 2023 års skörd av sockerbetor avslutas. Produktionen har drabbats av produktionsstopp p.g.a. olycka i fabriken och ogynnsam väderlek

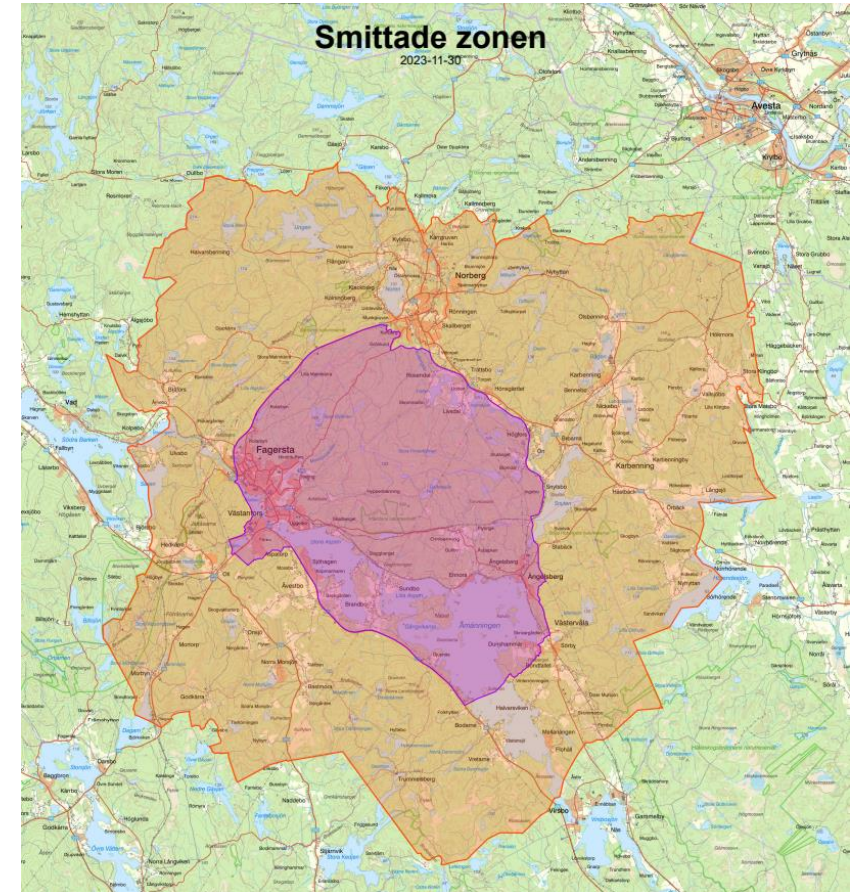
5. Ogynnsamma villkor under 2023 kan leda till brist på utsäde inför vårsådden 2024. Utsädesföretagen bedömer risken vara störst för att brist ska uppstå för havre och korn. För vallfrö är tillgången betydligt bättre.
 6. Antalet nötkreatur i december 2023 har minskat enligt Jordbruksverkets statistik. Nedgången störst för mjölkkor, ca 3% jmf med 2022
 7. Äggproduktionen har minskat med 15% under 2023 jämfört med 2022, främsta orsak salmonellautbrott
- Bristande tillgång på ströhalm är ett fortsatt problem. Läget skiljer sig något åt i landet.

Hantering av afrikansk svinpest - nuläge

- Lättade restriktioner i både kärnområdet och i ytterområdet den 22 februari, kommer revideras löpande utifrån SVAs riskvärdering. Nu är det tillåtet att röra sig i skog och mark även i kärnområdet samt skogsbruksåtgärder i ytterområdet
- Kärnområdet är stängslat och kontrolleras 1 gång/vecka

Faktaruta:

Ansökningar om undantag	448 inkomna ansökningar och totalt 352 fattade beslut.
Ansökningar om ersättning; skog, jakt, turism	51 inkomna ansökningar, 13 beslut fattade <i>1 bifall och 12 avslag</i>
Kontroller av restriktioner och undantag	8 dagars kontroll genomförda
Hittade döda vildsvin	62 påvisade, 28 ej påvisade
Smittskyddsavlivade vildsvin	0 påvisade, 84 ej påvisade
Antal undersökta vildsvin, jagade/trafikskadade i närområdet av smittad zon	0 påvisade, 81 ej påvisade

Lägesbild – Livsmedelsverket

Ny version av lägesbilden fastställdes 27 februari 2024.

Övergripande bedömning: "Ingen påverkan" på mat- och dricksvattenförsörjningen.

Livsmedelsverkets samlade bedömning är att tillgången på mat och dricksvatten på kort, medellång och lång sikt är god. Men det finns ett antal omvärldsfaktorer som kan få påverkan på Sveriges livsmedels- och dricksvattenförsörjning på medellång och lång sikt.

Nya punkter sedan föregående version:

- Bevakar påverkan på livsmedels- och dricksvattenförsörjningen med anledning av störningar i röda havet och transportstörningar i Europa.

Lägesbild energi

Aktuell lägesbild publicerad 27 februari 2024

- Elförsörjningen i Sverige är i nuläget stabil och risken för effektbrist är låg.
- Energimyndigheten bedömer att risken för försörjningsstörningar är medellåg inom drivmedelsförsörjningen. Marknaden betraktas som stram inom vissa produkttyper, bland annat flygfotogen.
- Värmeförsörjningen bedöms generellt som stabil. Dock genomförs prishöjningar i flertalet nät på grund av högre bränslepriser
- Gasförsörjningen är för närvarande stabil men det finns fortsatt utmaningar för våren 2024.
- Energimyndigheten uppmanar pelletskonsumenter att fortsatt verka för en stärkt beredskap.
- Fartygstransporter av olja och flytande naturgas påverkas av oroligheter i Röda havet med risk för försörjningsstörningar och förändrad prisbild för naturgas och vissa oljeproduktsegment, beroende på hur situationen utvecklas.

Energimyndigheten är uppmärksamma på att det pågår allvarliga försök till dataintrång och att det sker incidenter inom energisektorn. Utifrån den höjda terrorhotnivån samt stundande NATO-inträde kommer cyberattacker sannolikt att öka. Det är därför av extra stor vikt att incidenter rapporteras till berörd myndighet vid angrepp och att aktörer arbetar aktivt med sitt systematiska informations- och cybersäkerhetsarbete.

[Samlad lägesbild försörjningstrygghet energi \(energimyndigheten.se\)](https://www.energimyndigheten.se)

Långsiktig analys av elförsörjningen tom. 2035, rapport från Svenska kraftnät finns här:

[Fortsatt risk för effektbrist de kommande åren | Svenska kraftnät \(svk.se\)](https://svk.se)

Övriga frågor

Cybergruppsplanering igång

Planering för kommande SKAL-konferens bokad

Dold websida för SKAL-dokumentation och agenda (aktiveras under v. 11)

[Länk till hemsida dokumentation SKAL](#)

Medskick till nästa möte? Skriv gärna i chatten eller maila in förslag!

Nästa möte är fredag 12 april kl 10 – 11.30

17 maj

14 juni

Om någonting inträffar som inte hör till det vanliga – kontakta oss!

Livsmedelsverket nås utanför kontorstid via TiB (tjänsteman i beredskap) tel. 018-101 502, tib@slv.se

Om ni har frågor som inte är akuta eller vill att vi kontaktar er, maila till livsmedelsforsorjning@slv.se

Tack för idag!